

TRACTATUS PRIMUS.

12 *tas secundum se & absoluē sumpta terminus verō formalis actionis unitiva humanitatis cum persona Verbi, est subsistentia Verbi ut communicata natura humana, ut infra patebit. Addo quod productio humanitatis, ejus assumptioni præsupponitur, saltem prioritate naturae, quia assumptio est alicuius ad se sumptio: Ergo ab illa realiter distinguitur. Nec obstat quod SS. Patres interdum videant afferere, humanitatem Christi fuisse productam per assumptionem, ait enim Leo Papa epist. 1. ad Julian. *Natura nostra non sic assumpta est, ut prius creata, postea assumeretur, sed ut ipsa assumptione crearetur.* Similiter Fulgentius de Incarnat. & gratia cap. 3. dicit quod *ipsa acceptio carnis fuit concepsio virginalis.* His enim locis solum volunt humanam Christi natum, non præcessisse tempore incarnationem, sed eodem instanti reali productam fuisse & assumptam. Nec plus requiritur ut beata Virgo dicatur genuisse hominem Deum, ac per consequens mater Dei: ad id enim sufficit, ut ejus actio generativa quā univit animam corpori, terminata fuerit ad humanitatem eodem instanti assumptam, licet forte in posteriori naturae.*

7. Suppono secundū contra Suarez, & alios Recentiores, ut Verbum Divinum uniat naturae humanae, non esse necessarium modum quandam substantialē creatum, & medium inter personam Verbi & humanitatem assumptam. Cūm aliud non sit Verbum uniri humanitati, quam illam terminare & reddere subsistentem: Atqui hoc minus exercet immediate per seipsum subsistentia ipsa & personalitas Verbi, nec ad hoc officium eget ministerio alicuius modi creati: si enim id possit medius ille nexus, multo magis id potest Persona Divina, quā est actus purus, nec ullam patitur in se indifferentię potentialitatem: Ergo &c.

8. Quod verō aiunt Adversarij, non defectu Verbi Divini, sed naturae humanae, de se indifferenter ut uniat vel non uniat Verbo Divino, modum illum esse necessarium, prorsus inane est; siquidem aliud non est illa indifferenta, quam potentia obedientialis passiva, seu non repugnantia naturae humanae ad hoc ut per Verbum Divinum actu subsistat & terminetur; quare per ipsam Verbi Divini actionem, seu actualem terminationem, satis expletur, sicut & quilibet potentia per actum vel formam quam in se recipit. Neque ad hoc requiritur aliquis modus ex parte naturae humanae: sicut ipsi Adversarij dicunt, quod quia natura humana non est indifferens ad illum modum ex natura sua, sed solum ex potentia obedientiali, non indiget alio modo vel entitate superaddita, ut determinetur ad illum recipientum, sed sufficit actio unitiva Dei, quae illum in humanitate producat.

Suppono tertīū ex Philosophia, duplē posse dari terminus alicuius actionis, alium totalem, qui à Philosophis appellatur terminus *Qui*; alium formale, qui terminus *quo*, nuncupatur: v. g. in generatione substantiali, terminus qui, seu totalis, est suppositum, seu compositum ex natura & subsistentia: terminus verō quo, seu formalis, est forma ipsa substantialis, quā compositum habet esse. His præmissis, pro resolutione difficultatis proposita.

9. Dico primū, terminus qui sive totalis actionis unitiva humanitatis cum persona Verbi, est Christus, seu persona composita ex divina & humana natura. Probatur: Terminus qui sive totalis actionis unitiva duorum extreborum, est compositum ex illis resultans, ut constat in generatione hominis; terminus enim qui sive totalis illius, est compositum resultans ex unione animae cum corpore, quia illud

est id quod per se intenditur à generante: Sed Christus, seu persona composita ex divina & humana natura, est id quod in incarnatione per se intenditur, & quod ex actione unitiva humanitatis cum persona Verbi resultat: Ergo est terminus qui sive totalis actionis unitiva humanitatis cum persona Verbi.

10. Dices, terminus qui, sive totalis, talis actionis, debet esse quid factum in tempore: Sed Christus non potest dici factus in tempore per talem actionem: Ergo non est terminus qui sive totalis illius.

Respondeo, concessa Majore, negando Minorem, ad hoc enim ut aliquid compositum dicatur factū, non est necesse quod per actionem, ex qua resultat, producantur extrema, sed sufficit quod illa adinvicem conjungantur; si enim anima rationalis & materia, essent ab aeterno, & in tempore unirent ad componendum hominem, talis homo esset vere factus in tempore. Similiter, licet per unionem humanitatis cum Verbo, non fiat ipsum Verbum, imò nec etiam ipsa humanitas, per illam tamē fit Christus, seu compositum ex Verbo & humanitate. Unde Joan. 1. dicitur: *Verbum caro factum est*, & Ecclesia in symbolo Concilij Nicenī: *Qui conceptus est de Spiritu Sancto, natus ex Maria Virgine, & homo factus est.*

11. Dico secundū, terminus quo seu formalis actionis unitiva humanitatis cum persona Verbi, est ipsa Verbi personalitas seu subsistentia, ut communicata humanitati.

Probatur: In omni actione unitiva, id habet rationem termini formalis, quod habet rationem actus & perfectivi, non verō quod habet rationem materiae & perfectibilis: Sed in actione unitiva humanitatis cum persona Verbi, id quod habet rationem actus & perfectivi, est ipsa personalitas seu subsistentia Verbi, ut communicata humanitati; ipsa verō humanitas se habet ad illam tanquam aliquid materiale & perfectibile per ipsam: Ergo terminus formalis actionis unitiva Dei, non est natura humana assumpta à Verbo, sed ipsa Verbi Divini personalitas, seu subsistentia, ut communicata humanitati.

Dices, Personalitas Verbi est sustentans ipsam humanitatem assumptam: Ergo se habet per modum materiae, & non per modum actus in ordine ad illam. Respondeo distinguendo Antecedens: est sustentans humanitatem, passivè per modum subjecti recipientis, nego Antecedens. Activè per modum termini & actus complexis & perficiens, ac facientis subsistere, concedo Antecedens, & nego consequentiam; quod enim hoc modo sustentat aliud, se habet ad illud, per modum actus & perfectivi, non verō per modum materiae & potentiae perfectibilis.

Ex dictis intelliges, quod quamvis daretur modus aliquis substantialis unionis, quo humanitas assumpta, formaliter jungetur Verbo Divino, ille non esset terminus formalis actionis unitiva Dei: quia terminus formalis est ille per quem constituitur terminus totalis: Atqui per talem modum non constitueretur terminus totalis actionis unitiva Dei, sed potius per ipsam Verbi personalitatem seu subsistentiam, ut communicata humanitati: Ergo ille modus non esset terminus formalis actionis unitiva, sed ipsa Verbi Divini personalitas seu subsistentia, ut communicata humanitati assumpta. Sicut licet inter materiam & formam darent modus unionis, quem aliqui Philosophi non improbabili admittunt, ille tamen non esset terminus formalis generationis, sed ipsa forma constitutiva termini.

ni
Probat: Terminus qui sive totalis actionis unitiva duorum extreborum, est compositum ex illis resultans, ut constat in generatione hominis; terminus enim qui sive totalis illius, est compositum resultans ex unione animae cum corpore, quia illud

DE INCARNATIONE.

13

ni totalis, quia illa se haberet per modum actus & perfectivi, unio verō non esset pars, sed purus nexus partium.

12. Quæres, an unio hypostatica, considerata in ratione unionis, sit omnium maximā?

Respondeo cum S. Thomā h̄c qu. 2. art. 9. unionem hypostaticam, minimam esse ex parte eorum quæ uniuertur, maximam verō ex parte ejus in quo uniuertur. Prima pars patet, natura enim humana & divina, que sunt extrema hujus unionis, in infinitum distant, & minus sunt idonea ad compositionem. Secunda verō ex eo constat, quod persona Verbi Divini, quæ est medium seu vinculum in quo substantialiter & hypostaticè natura divina & humana conjunguntur, est quid simplissimum, & cum altero extremo, nempe natura divina, realiter identificatum. Unde sub hac ratione superat omnes alias uniones creatas, in quibus medium est distinctum realiter ab utroque extremo, & cedit soli unioni increatae, quā tres Personæ sanctissimæ Trinitatis inter se conjunguntur, ut eleganter expendit Bernardus l. 5. de considerat. cap. 8. his verbis *Inter omnia qua recte unum dicuntur, arcem tenet unitas Trinitatis, quā tres persona una substantia sunt.* Secundo loco illa præcellit, quā ē conversio tres substantie una in Christo persona sunt.

CAPUT V.

De causa meritaria incarnationis.

1. Non agimus h̄c de causa physica incarnationis, quia de ea nulla ferè est difficultas vel controversia inter Theologos; cum enim sit maximè supernaturalis, imò & in supremo vertice supernaturallatissima, nulla creatura potest esse causa principis illius, sed nec beatissima Virgo fuit instrumentum physicum, quo mediante Deus humanam naturam personalitati Verbi conjugaret, cum concursus ille instrumentalis in ordine ad unionem hypostaticam non requiratur, ut verē sit ac dicatur Mater Dei, sed sufficiat quod eundem concursum exercuerit in conceptione Filii, quem aliae matres præbere solent in conceptione filiorum. Unde si aliquando SS. Patres, eam incarnationis instrumentum appellant, nomen instrumenti in ea rigorosa significacione non accipiunt, quā usurpari solet à Philosophis, sed in latiori, quā instrumentum appellari solet quidquid ad productionem alterius quocumque modo concurrit. Hoc præmissō, aliquæ difficultates, quæ circa causam meritariam incarnationis, agitari solet à Theologis, breviter h̄c sunt discutiendæ & resolvendæ.

§. I

An Christus per opera incarnationem antecedentia, vel subsequentia, unionem hypostaticam mereri poterit?

2. Certum & indubitatum est apud Theologos, Christum non meruisse de facto unionem hypostaticam, per opera prioritate temporis, vel naturae illam antecedentia, vel per opera eam subsequentia. Et quidem quod illam non meruerit per opera tempore priora, de fide certum est, cum in variis Conciliis definitum sit contra Photinum, humanitatem non fuisse ullo instanti reali ante unionem hypostaticam. Quod verō per actiones in primo incarnationis momento, prius naturā elicitas eam non promeruerit, constat, tum quia nulla operatio de facto fuit in Christi humanitate, prius naturā quam esset assumpta à Verbo; cum in illo priori non subsiste-

III. Pars.

ret, & actiones sint subsistentiū seu suppositorum, ut docent Philosophi. Tum etiam, quia D. Augustinus, quæcumque Christi merita, etiam quæ non nisi natura præverint adaptionem unionis, manifestè videtur excludere, ait enim tract. 8. in Joan. *Neque illam susceptionem, hominis merita ulla præcesserunt, sed ab illa susceptione, merita ejus cuncta cuperunt.* Et de prædestin. Sanct. cap. 15. *Est præclarissimum lumen prædestinationis & gratia ipse salvator Christus Iesus, qui in hoc esset, quibus tandem suis vel operum vel fidei præcedentibus meritis, natura humana quæ in illo est comparavit.* Quid egit ante, quid credidit, quid petivit, ut ad hanc ineffabilem excellentiam perveneret? Quasi diceret, nihil. Idem docet de corrept. & gratia cap. 1. & lib. 2. de peccat. meritis cap. 17. & pluribus aliis in locis, idque assumit ad probandum hanc fidei veritatem, quod nulla peccatoris merita, primam justificationis gratiam præcedant. Unde ait loco citato de prædest. Sanctor. *Et gratia sit ab initio fidei sue homo Christianus, quā gratia ille ab initio suo factus est Christus.* Et paulo infra: *Quisquis in capite nostro præcedentia merita singularis illius generationis invenerit, ipse in nobis, membris ejus, præcedentia merita multiplicata regenerationis inquirat.*

3. Demum quod Christus per opera incarnationis subsequentia, unionem hypostaticam de facto non meruerit, non minus certum videtur; cum enim principium meriti, quale est in Christo, unionem hypostaticam, aut esse personale Verbi, ipsa unione communicatum non possit cadere sub merito, saltem connaturaliter, & de lege ordinaria, afferri non debet, id re ipsa factum est, sine urgenti ratione, qualis h̄c nulla afferri potest, sine presumendum est enim, servatum fuisse in hoc mysterio modum procedendi maximè connaturale, quandiu aliunde non constat de contrario. Solū ergo difficultas est & controversia inter Theologos, an Christus per opera prioritati temporis vel naturae incarnationem præcedentia, vel per merita eam consequentia, unionem hypostaticam promoveri potuerit?

4. Dico primū, si humanitas Christi subsistit in seipso cum gratia habituali, prius tempore quam assumeretur à Verbo, non potuisse per opera antecedentia unionem hypostaticam, eam mereri de condigno, bene tamen de congruo.

Prima pars probatur: Solum opus valoris infiniti potest esse meritorium de condigno incarnationis, cum opus meritorium de condigno debeat habere proportionem cum præmio: Sed opera antecedentia unionem humanitatis ad Verbum, non essent infiniti valoris, cum non procederent a supposito divino, ex quo solum in opera humanitatis infinitus valor derivari potest, sed ab humanitate in supposito creato subsistente: Ergo non possent mereri de condigno unionem hypostaticam.

Quod verō eam possent mereri de congruo patet, quia ad istud merito non requiritur aequalitas cum præmio, sed sufficit amicitia cum Deo; unde, ut infra dicimus, Sancti Patres qui incarnationem præcesserunt, eam de congruo meruerunt.

5. Dico secundū, humanitatem Christi, de potentia absoluta, non potuisse mereri incarnationem de condigno, vel de congruo, per opera prioritate naturae eam antecedentia. Hæc conclusio intelligi debet, de humanitate Christi, ut assumpta à Verbo, si enim fuisse prius alteri personæ incréatae, aut subsistentia Dei absoluta unita, potuisse absque dubio mereri unionem cum Verbo, etiam de condigno, quia cum ejus opera essent infiniti valoris, habuissent sufficientem proportionem & condignitatem cum illa.

6. Conclusio sic explicata probatur ratione fun-

B damenta

dentali: Repugnat humanitatem Christi prius natura quam affumeretur à Verbo, operari: Ergo & mereri unionem ad Verbum per opera prioritate nature eam antecedentia. Consequentia patet; Antecedens verò sic ostenditur. Sicut existentia est conditio indispensabiliter requisita ex parte causæ efficientis ad operandum, ita & subsistentia, quæ vel est ipsam existentia, vel quid essentialiter & necessariò præsuppositum ad existendum, unde est axioma tritum *Actions sunt suppositorum*, & cùm hic ordo inter operationem, existentiam, & subsistentiam, sit intrinsecus & essentialis, non potest à Deo immutari.

7. Nec valet si dicas, ad hoc ut humanitas Christi in priori natura ad unionem Verbi operetur, sufficere quod sit singularis & exilens. Nam praeterquam quod falso est, quod humanitas Christi extiterit in priori natura ad unionem Verbi, cùm illa non existat nisi per existentiam increatae Verbi Divini, ut docet D. Thom. infra qu. 17. artic. 2. argumētū factū efficaciter probat subsistentiam esse per se requisitam in natura, ut operetur, quia actus accidentalis, qualis est operatio, essentialiter prærequirit in natura complementum substantiale, quale est subsistentia. Quod maximè urget in sententia D. Thom. docentis existentiam esse ultimam actualitatem existentie, ab illa distingitam; cùm enim evidens sit non posse naturam operari, nisi habeat existentiam, a fortiori impossibile erit eam agere nisi habeat subsistentiam, quæ est quid necessariò præsuppositum ad existendum.

8. Dices, Accidens potest conservari sine subiecto, & separari ab illo operari, ut patet in mysterio Eucharistiae: Ergo pariter potuit humanitas Christi, prius produci & conservari à Deo sine aliquo supposito, & sic conservata operari. Sed nego consequentiam & paritatem: ratio discriminis est, quia existentia accidentis immediate afficit ejus existentiam, non autem mediante subiecto, licet existentia ejus connaturaliter dependeat à subiecto: at verò existentia substantiae, non afficit illam immediate, sed mediante subsistentiam, per quam natura est proximè susceptiva existentie; unde sicut nulla natura potest sine existentia à Deo conservari, ita nec sine aliquo supposito.

9. Dico tertio, Christum per actus subsequentes unionem hypostaticā, & à Verbo ut uniuersitati procedentes, neq; de condigno, neque de congruo, potuisse mereri incarnationem. Ita communiter doceant Theologii contra Suarem, & paucos alios.

Probat ratione fundamentali: Principium meriti non potest cadere sub merito operis procedentis ab ipso: Sed unio hypostatica est principium omnis meriti Christi: Ergo non potest cadere sub merito alicuius operis procedentis ab illo. Minor est certa, tunc quia principium operum Christi non est ipsa humanitas, sed suppositum ut uniuersus ipsi humanitatis: tunc etiam, quia opera Christi, ab ejus persona infinitum valorem & condignitatem ad præmium accepere. Major autem in qua est difficultas, probatur primò authoritate Augustini, Prosperi, Hilarij, & aliorum Patrum & Conciliorum contra Pelagianos docentium, primam gratiam non cadere sub merito, ed quod omne meritorum præcedat, tanquam ejus principium. Secundò probatur ex D. Thom. qu. 29. de verit. artic. 6. ubi sic discurrit: *Meritum est causa premij, non quidem per modum finalis causa, sic enim magis præmium est causa finalis meriti; sed magis secundum reductionem ad causam efficientem, in quantum meritorum facit dignum premio, & per hoc ad præmium disponit: id autem quod est causa per modum efficientis, nullo modo potest esse*

10. Dices, antiqui Patres operibus suis bonis meruerunt de condigno apertione regni cœlestis, alias

posterioris tempore eo cuius est causa; unde non potest esse quod aliquis mereatur quod jam habet. Quibus verbis manifeste docet, principium meriti, non posse cadere sub merito; alias meritorum est causa sui, & simul effectus, in eodem genere causa meritoria.

Tertiò probatur eadem Major: Meritum se habet ad præmium, sicut medium ad finem, via ad terminum, dispositio ad formam, & causa efficiens ad effectum: Sed implicat medium subsequi finem, viam esse posteriorē termino, dispositionem formam, & causam efficientem suo effectu: Ergo impossibile est, meritorum esse posterius præmio, subindeque principium meriti cadere sub merito.

Quarto probatur: Meritum pollet vi quadam morali attractiva præmij: Sed nulla ratione fieri potest, ut idem seipsum attrahat: Ergo impossibile est, ut idem sit meritorum sui ipsius, atque adeo etiam implicat ut idem sit meritorum sui principij, à quo habet vim merendi.

10. Potest insuper probari conclusio hac ratione: Esto causa efficiens meriti, possit aliquo modo cadere sub merito, repugnat tamen principium formale meriti, cadere sub merito ejus cuius est formale principium; alioquin idem posset mereri seipsum, quatenus est meritorum, & seipso remunerari, subindeque à seipso pendere, quod implicat: Sed Verbum, ut uniuersus humanitati, est principium formale meriti Christi, cùm à personalitate Verbi Divini, ut unita humanitati, opera Christi valorē meritoriorum infinitum defumant, ut patebit infra, cùm de merito & satisfactione Christi: Ergo implicat unionem hypostaticam cadere sub merito operum procedentium ab ipsa.

11. Dices cum Suare: in humanis sæpè sèpius præmium meriti datur ante ipsum meritorum, anticipata solutione, in stipendium & mercedem futuri laboris & meriti, ut cùm dux tradit militi equum, vel arma, in meritorum futuræ pugnae: Ergo similiter potuit Deus conferre humanitati Christi unionem hypostaticam, in præmium futurorum meritorum.

Sed nego consequentiam & paritatem, tunc quia arma militi concessa, non sunt principium meritorum ejus, sed prudentia, & virtus, ac strenuus vigor militis, armis generosè utentis, unde nihil meritorum, si arma prius data, laboribus suis promerentur: At verò merita Christi pendent ab unione hypostatica, ut à principio efficiente, & formal, ut ex supra dictis constat. Tum etiam, quia dona quae ab homine concedantur, possunt dari imperfæcione, & donatione suspensa, quæ nulla sit, conditio non stante; non verò unio hypostatica, quæ eo ipso quod datur, simpliciter & absolute conceditur.

§. II.

Merita B. Virginis & Sanctorum Patrum respectu incarnationis.

12. Dico primò, B. Virginis & antiqui Patres non meruerunt nec mereri potuerunt de condigno incarnationem, quantum ad substantiam, & circumstantias ejus intrinsecas: quia nullum meritorum puræ creaturæ potest esse proportionatum tanto præmio, quod est supremi ordinis & valoris. Sicut ergo in ordine naturæ, non est aliud meritorium de condigno præmii pertinentis ad ordinem gratiarum; ita nec in toto ordine gratiarum, aliud potest esse meritorium de condigno unionis hypostaticæ, quæ magis distat ab ordine gratiarum, quam ordine gratiarum ab ordine naturæ.

13. Dices, antiqui Patres operibus suis bonis meruerunt de condigno apertione regni cœlestis, alias

alias non meruerint gloriam: Sed regnum cœlorum non apperit nisi per Christum: Ergo meruerunt adventum Christi.

Respondeo, negando Majorem; cùm enim aperatio regni cœlestis, sit bonum commune totius generis humani, exedit in valore omne opus procedens à gratia personali, & non nisi ab opere procedente à gratia capituli adæquari potest.

14. Dico secundò, Beata Virgo, & antiqui Patres, meruerunt de congruo incarnationem, quantum ad substantiam, & quantum ad accelerationem, aliasque circumstantias. Nam B. Virgo & antiqui Patres piis & instantibus precibus, & ferventissimis desideriis, Deum sollicitarunt, ut mitret filium suum in mundum: Sed illæ preces & desideri habebant rationem meriti de congruo, respectu adventus filii Dei; tum quia congruum erat, ut Deus amicos suos sibi obedientes exaudiret; tum etiam, quia pia illa desideria disponebant antiquos Patres ad recipiendum Christum: Ergo B. Virgo & antiqui Patres meruerunt de congruo incarnationem, subindeque circumstantias ejus, cùm non postulaverint incarnationem solum quantum ad substantiam, sed etiam cum omnibus ejus circumstantiis.

15. Objicies primò: In ordine naturæ nullum potest dari meritorum etiam de congruo, respectu gratia: Ergo neque in ordine gratia, respectu unionis hypostaticæ, quæ, ut supra dicebamus, magis distat ab ordine gratia, quam ordo gratia ab ordine naturæ.

Respondeo negando consequentiam & paritatem, nam ordo naturæ non includit amicitiam cum Deo, bene tamen ordo gratia: unde cùm meritorum de congruo fundetur in amicitia cum Deo, quamvis in ordine naturæ, non possit esse meritorum, etiam de congruo, respectu gratia; potest tamen in ordine gratia, dari meritorum de congruo respectu unionis hypostaticæ.

16. Objicies secundò: Nec purus homo potest sibi mereri de congruo primam gratiam justificantem, nec Christus unionem hypostaticam, ed quod principium meriti non possit cadere sub merito, ut constat ex supra dictis: Ergo cùm incarnatione fuerit principium meriti antiquorum Patrum, quia omne illorum meritorum fuit ex gratia illis collata ex meritis Christi, videtur quod illi non potuerunt mereri de congruo incarnationem.

Respondeo, concessò Antecedente, negando consequentiam & paritatem: ratio discriminis est, quia unio hypostatica non est principium puræ extrinsecus & effectivum meritorum Christi, sed etiam intrinsecum & formale, cùm sit forma à qua valor meritorius operum Christi desumitur. Similiter in homine puro, gratia justificans est forma meriti constitutiva, & ad illud per modum causæ puræ efficientis non comparatur: At verò Christus non fuit causa intrinsecæ & formalis meriti antiquorum Patrum, sed extrinsecæ dumtaxat; illorum enim gratiam solum causavit, per modum causæ finalis, vel efficientis moralis. Unde quando dicitur quod principium meriti non cadit sub meritorum etiam de congruo, respondendum est, id quidem esse verum de principio meriti intrinsecō, & se habente per modum causa formalis; non tamen de principio meriti extrinsecō, & se habente per modum causa finalis, vel efficientis moralis.

17. Ex dictis inferes, B. Virginem nec meruisse, nec potuisse mereri de condigno, ut esset Mater Dei, bene tamen de congruo.

Prima pars patet, cùm enim talis maternitas in-

III. Pars.

carnationem involvat, & ad ordinem hypostaticum pertineat, qua diximus de incarnatione, de maternitate B. Virginis intelligenda sunt. Secunda pariter constat, nam B. Virgo per vita sanctimoniam & puritatem eximiam, per orationes ferventes, & pia desideria, se disposita, & de congruo meruit, ut eligeretur in Matrem Dei, ut egregie declarat Bernardus ferm. de aqua dulci, his verbis:

Sed quomodo nosler hic aqua dulcia fontem illum attigit tam sublimem? Quomodo putas, nisi vobementia desideri, nisi puritate orationis? Sicut scriptum est, oratio justi penevat cœlos. Et quis iustus, si non Maria justa, de qua Sol iustitia ortus est nobis? Quomodo ergo illam inaccessam attigit maiestatem, nisi pulsando, petendo, querendo? Item Gregorius magnus in 1. Regum 1. Poteſt (inquit) mons nomine, beatissima semper Virgo Maria, Dei genitrix designari. Mons quippe fuit, que omnem electa creatura altitudinem, elevationis sua dignitate transcedit. An non mons Sublimis Maria, que ut ad conceptionem aeterni Verbi pertingeret, meritorum verticem supra omnes Angelorum choros, usque ad solium Deitatis erexit.

CAPUT VI.

De persona assumpta.

Non potest ineffabile incarnationis mysterium plenè intelligi, nisi duo unionis hypostaticæ extrema, nempe persona assumpta, & natura assumpta, declarentur, unde de illis hic, & capite sequenti, breviter agendum est.

§. I.

Per quid Verbum Divinum, humanam naturam immedie terminavit? an per subsistentiam communem & absolutam, vel personalem & relativam?

1. Durandus in 3. dist. 1. quæst. 2. ponit in Christo duas uniones ad Verbum, unam primariam ad aliquod absolutum, & communem tribus personis, nempe ad subsistentiam absolutam & efficientem; alteram verò secundariam ad personalitatem Verbi. Primam requirit ut humanitas fiat subsistens, censet enim in divinis non dari subsistentiam nisi absolutam, tribus personis communem; posteriorem verò, ut habeatur completa unio personalis cum persona Verbi.

2. Verum hæc sententia communiter rejicitur à Theologis: Primò, quia Verbum per id formaliter & immediate terminat naturam humanam, per quod formaliter terminat divinam, cùm duæ naturæ in Christo uniantur in eodem termino: Sed divinam formaliter terminat per proprietatem seu subsistentiam relativam: Ergo & humanam. Secundò, si ratio formalis & proxima, per quam Verbum terminat humanitatem, esset subsistentia Dei absoluta & communis, sequeretur Patrem & Spiritum Sanctum esse incarnatos, quod est haereticum. Sequela patet, quod enim convenit alicui persona sanctissime Trinitatis, ratione alicuius attributi essentialis & communis, convenit omnibus.

Confirmatur: Quia actio unitiva Verbi cum natura humana, convenit personis divinis, ratione naturæ & omnipotentiæ, quæ est illis communis, omnes divinas personæ dicuntur propriæ principium incarnationis: Ergo si terminare naturam humanam conveniat Verbo immediate ratione subsistentia essentialis & absoluta, quæ est communis tribus personis, omnes cum proprietate dicuntur terminare naturam humanam, & consequenter di-